

Pouk iz Benetk

NA LASTNE NOGE!

Rimska vlada je sprejela zahtevo »prislaniškega sestanka« v Benetkah (6-7. septembra) in pasu beneške luke »San Basilio« dovolila prednost proste luke.

Benetke živijo predvsem od nacionalnega prometa, to se pravi od nim zaledjem Severne Italije in morjem; tranzitni promet med inozemskim zaledjem Benetk (Avstrijo, Južno Nemčijo, Srednjo Evropo in Svico) in prekomorskim deželam; je bil dostojen v beneškem pristanišču malenkosten, saj je znašal komaj 3,6% železniškega in 1,74% pomorskega. Po načrtu Benečanov naj bi prosta luka usposobila Benetke tudi za tranzitni promet. Benečani prav nič ne prikrivajo, da gre za tranzitni promet iz tržaškega zaledja.

»Koristi te ustanove (proste luke) so jasne«, piše Fr. Dorigo v milanski listu »Il Commercio 24 ore« (20. dec.). Beneško pristanišče, ki je bilo v razdobju 1928-1938 prvo na Jadranu, bi se lahko zopet povzpelo do tega mesta, posebno po najnovejšem pohabljenju Trsta, vsled katerega je nastal nov politično-zemljepisni položaj našega »polotoka«. Pisec zahteva, naj zdaj italijanska vlada podpre težnje Benetk, da bi lahko privabile čim več tranzitnega prometa iz Srednje Evrope, kakor je poprej podpirala Trst (?), da je postal predvsem tranzitna luka. Če poleg tega pomislimo, da so Benetke približno prav toliko oddaljene od Trsta kakor Trst, medtem ko so bliže Brennerja, San Candida in Chiassa, potem je nujen zaključek, da bo razvoj luke in železniškega prometa v Benetkah ugoden. Italija bo imela na Jadranu pristanišče, ki bo lahko izpolnjevalo vse zahteve Srednje Evrope in Srednjega vzhoda.

Te jasne napovedi bodo verjetno razumeli tudi listi Tržičani, ki morda pričakujejo rešitev Trsta od sodelovanja v italijanskim pristanišču. Ne gre za sodelovanja, temveč za popolno podrejenost tržaških koristi interesom italijanskim pristanišču. Dorigova izvajanja povsem potrjuje naše svarilo, kako bi bilo nesposobno usmerjati tržaški železniški promet z zaledjem izključno čez Trbiž, ker bi to pomenilo spremiti koristi tržaškega pristanišča v popolno odvisnost od italijanske prometne in trgovinske politike, predvsem pa od Benečanov. Ponteska progla pelje čez italijansko ozemlje in prebivlja Benetk, da bi te dolgo mogle prenašati, da prav ob njih drtijo vlaki iz srednje evropskega zaledja v Trst.

A. Agordino je že pred mesecem dni (v članku »Bodočnost Trsta«, »Commercio 24 ore«, 2. dec.) zagovoril z glasom Italije na mednarodnih železniških konferencah, češ Italija kontrolira 230 km železniške proge Benetke - Dunaj (600 km.) čez Trbiž in 417 km proge čez Brenner.

Sprito teh dejstev so zaman vsi poskusi italijanskih pomorskih pučistov, da bi prebratili Tržičane, da je pojanje beneške luke v korist Trsta, češ, da se gospodarstvu obeh luk dopolnjujeta. Predobro je v spominu Tržičanom nedavna in davna zgodovina gospodarskih in političnih odnosov Trsta in Benetk. Mar niso Benetke odnesle Trstu pod italijansko upravo ves pomorski promet z Levantom, ki je bil steber njegovega pomorstva, in prav tako promet z vzhodno jadransko obalo? Mar ni Benčan Volpi prenesel glavno ravnateljstvo »Splošne zavarovalnice« (Assicurazioni Generali) v Benetke?

Podatki o pomorskem prometu v tržaški in beneški luki za časa italijanske zasedbe najbolje govori o »dopolnjujočih se vlogah« Trsta in Benetk. Pomorski promet tržaške luke pod Italijani nikdar ni dosegel predvojne, medtem se je v Benetkah povzpelo celo na 165%.

Leto (1000 ton)	TRST		BENETKE	
	Leto (1000 ton)	% (1000 ton)	Leto (1000 ton)	% (1000 ton)
1913	3.450	100	2.664	100
1924	2.856	82,8	2.296	86,9
1925	2.953	82,7	2.123	79,6
1926	2.426	73	2.010	75,4
1927	2.470	71,6	2.447	91,9
1928	2.696	78,1	2.788	104,6
1929	2.892	83,8	3.015	113,1
1930	2.277	66	2.962	111,1
1931	2.370	68,7	2.794	104,8
1932	2.072	60,1	2.832	106,3
1933	1.801	52,2	2.966	111,3
1934	2.407	71,3	3.754	140,9
1935	2.445	73,3	4.115	167,7
1936	2.185	67,1	3.629	136,2
1937	3.185	92,4	4.153	155,5
1938	3.380	98	4.207	160,9

Prebivalstvo ČSR padlo

Ekspanzivna sila ne popušča

Českoslovaški statistični urad je objavil podatke o popisu českoslovaškega prebivalstva ki bodo gotovo zanimali vsakega našega gospodarstvenika. Ne gre sicer za podatke povsem gospodarske narave, vendar je znano, da struktura prebivalstva vpliva tudi na razvoj narodnega gospodarstva. Demografski pritisk n. pr. silil k ekspanziji vsak narod.

Podatki govori sicer o obsevnem zmanjšanju skupnega prebivalstva, toda to je nastopilo predvsem vsled izselitve Nemcev. Českoslovaški državniški si prizadevajo, da to izgubo delovne sile nadomestijo čimprej s povratkom rojakov iz evropskih in izvenevropskih dežel. Proizvajalna sila češkega in slovaškega strokovnega delavca je povprečno večja kakor nemškega.

na Češkem	1930	razlika	
		absolutna	v %
na Češkem	5.627	7.109	manj 1.482 20,8
na Moravskem in v Slezijski	3.136	3.565	manj 429 12,0
skupno v čeških deželah	8.763	10.674	manj 1.911 17,9
na Slovaškem	3.408	3.321	več 87 2,6
skupno v CSR	12.171	13.995	manj 1.824 13,0

V primeru z letom 1930. ima CSR približno 1.824.000 prebivalcev manj, v primeru z letom 1938, pa celo 2.524.000 manj.

leta 1947	leta 1930.	
na Češkem	108 na kv. km	137 na kv. km
na Moravskem in v Slezijski	117 » » »	133 » » »
na Slovaškem	70 » » »	68 » » »

Gostota prebivalcev na ozemlju CSR se je znižala na 95 oseb na kvadratnem kilometru in povprečna gostota prebivalstva Českoslovaške je danes ista kot je bila gostota Češke, Moravske in Slezijske v letu 1901. Iz obeh pregledov je razvidno predvsem, da se je zelo zmanjšalo število prebivalcev v čeških deželah, med tem ko je na Slovaškem deloma naraslo. Glavni vzrok tega je izseljevanje Nemcev, ki so živeli v glavnem v čeških deželah, precejšen vpliv ima pa tudi prirodni prirastek, ki je na Slovaškem mnogo višji, kot pa v čeških

Trst - predmet zanimanja inozemskih pomorskih krogov

Javljajo, da nameravata dva britanska brodarja ustanoviti novo paroplovno družbo s sedežem v Trstu. Družba bo vzdrževala pomorske zveze v Jadranskem in v vsem Sredozemskem morju.

V Benetkah ustanovljajo mešano tržaško - beneško paroplovno družbo, ki naj bi vzdrževala obalno plovidbo v severnem Jadranu z ladjami, ki jih je odstopila ameriška in angleška vojna mornarica.

Pripadniki madžarske industrije preučujejo možnost, da bi v Trstu ustvarili paroplovno družbo za zveze z Egiptom in z vzhodnim Sredozemjem. Dostojer je uporabljala Madžarska rečno pot po Donavi, ki zahteva med Budimpešto in Aleksandrijo v Egiptu 20 dni vožnje.

Družba »Rotterdam Lloyd« bo v kratkem vzpostavila novo redno progo med Trstom, Kitajsko in Japonsko.

Broderski krogi v Siciliji preučujejo možnost ustanovitve redne pomorske zveze med Sicilijo in Trstom.

Zavarovalna družba »Marine In-

Zgodovina skupnega življenja Trsta in italijanskih pristanišč pod Italijo kakor tudi povojne mahinacije teh pristanišč proti koristim tržaškega gospodarstva dajejo Tržičanom edini pouk: Na lastne noge! Potem jim bodo odveč poniževalni nasveti italijanskega tiska (Antonio Giordano »Il Commercio - 24 ore«, 20. dec.), naj ne iščejo denarne pomoči pri italijanski vladi, temveč naj dajo pobudo za potovanje predstavnikov italijanskega gospodarstva v tržaško zaledje, ki naj bi poiskali dela tržaškemu pristanišču kot posredniku med tem zaledjem in italijanskim gospodarstvom.

Trst ne zahteva od Italije nikakršne denarne pomoči, pač pa samo povrnitev imetja, predvsem ladij, ki so mu bile ugrabljene in ki po mirovni pogodbi pripadajo Sloju. Potem si bo znal pomagati sam.

Velika zboljševalna dela v Jugoslaviji

Med velikimi zboljševalnimi deli, ki se izvajajo v Jugoslaviji v okviru petletnega načrta, vzbujajo posebno pozornost dela, ki se izvajajo v ljudskih republikah Hrvaške, Bosne in Hercegovine.

Poplave Donave, Drave in Save ter njihovih pritokov so doslej povzročale veliko škodo rodovitnim zemljiščem Slavonije in Baranje. Poleg tega je na nižinskih podvodnih zemljiščih ostalo neizkoriščenih okoli 30.000 ha prvotne orne zemlje. Lansko leto so prileli na tem področju z obširnimi melioracijskimi deli. V Slavoniji so uredili prehodno mrežo v dolžini nad 40 km in zgradili prekopov v dolžini nad 50 km. V Baranji so zgradili med Zmajevicem in Kopačevicem nov nasip na Donavi v dolžini 3,5 km. Gradijo tudi nov odvodni prehod na sektorju Bidj-Bosut, ki bo zbiral vodo sedmih potokov in jo odvajal v Savo. Samo ta prehod bo omogočal umetno namakanje 6.000 ha zemljišča.

Na Posavini so izpolnili savski nasip v dolžini 70 km. Za lansko leto so osušili nad 12.000 ha močvirja, letos pa so pričeli z zboljševalnimi deli, ki so določena po petletnem načrtu in za katere je namenjena investicija v znesku 1.379.000.000 dinarjev. V Hercegovini so regulirali reke, osuševali dabarsko polje, na stotakih hektarjih pa urejevali makalno omrežje prekopov. Z osuševanjem Mostarskega blata so pridobili 1.800 ha zemlje.

PODJETJE »KRASKI MARMOR« V SEŽANI

Pred kratkim je bilo ustanovljeno v Sežani okrajno industrijsko podjetje »Kraški marmor«, ki je že pričelo delovati z raziskovanjem in odkrivanjem novih ležišč kraškega kamena. V Vrhovljah in Kazljah

Potrebe narodov silnejše kakor naklepi sovinstov

Anglija išče zveze z „vzhodnimi državami“

Razvoj zunanje trgovinske politike v zadnjih tednih dokazuje, da so življenjske potrebe narodov nujeje in silnejše kakor pobožne želje raznih sovinstov na ozko egoistični ali nacionalistični osnovi, ki bi radi dokončno razbili svet v dva gospodarsko in politično ločena bloka. Sama trgovinska politika Velike Britanije, ki jo narekujejo pač potrebe angleškega naroda in ki gre dalje po tej realistični poti, predstavlja najboljši odgovor pravim poklicnim sejalcem razdora in mrznje, ki jih je dovolj tudi v našem mestu in ki so dvignili glave posebno po razbitju londonske konference, računajoč, da nastopa še ugodnejša konjunktura za zadovoljitev njihovih ambicij.

Anglija povzroča zruin v surovini, predvsem lesa iz vzhodnih držav ter si pri trgovskih pogajanjih s Sovjetsko zvezo. Jugoslavijo in Romunijo vtrajno prizadeva, da bi našla kritje za te svoje največje potrebe prav tam, kjer to najbolje ustreza njenim koristim.

Ameriški novinar Vincent Shean je postavil angleškemu ministru za prehrano Stracheyu vprašanje, ali ne bo različno sovjetsko pojmovanje vloge trgovine oviralo razvoj trgovinskih odnosov med Veliko Britanijo in Sovjetsko zvezo.

Strachey je odgovoril: Ne vidim razloga, zakaj ne bi mogla Velika Britanija trgovati z Ameriko na način, ki ga želi ZDA, in s Sovjetsko zvezo na način, ki ustreza tej. Nikakršnega razloga ni, iz katerega ne bi mogli izmenjavati svojih izdelkov z Rusi prav tako kakor z Američani ali z Argentinci ali z Avstranci. Mi moramo uvoziti velike količine lesa.

Pred zaključkom sovjetsko-angleških pogajanj

V začetku decembra je nenadoma odpotoval v Moskvo Harold Wilson, ki je vodil angleško delegacijo med trgovinskimi pogajanjimi s Sovjetsko zvezo do preloma. Čez nekaj dni se je vrnil v London z vestjo, da so pogajanja v bistvu že zaključena.

Trgovinski sporazum s Sovjetsko zvezo pomeni za Anglijo veliko olajšavo glede preskrbe za živili, predvsem za žitom, in to prav v trenutku, ko so pogajanja

obratujejo že novi kamnolomi. Prve pošiljke kraškega kamena so bile odposlane zagrebški klesarski drugi, ki je naročila še drugi material. Značilno je, da povprašujejo po kraškem kamenu tudi italijanska podjetja, in v tem smislu se sezansko podjetje sklenilo že zavezne pogodbe z velikim italijanskim industrijskim podjetjem »Montecatini«. V kamnolomih je trenutno zaposlenih okoli 60 delavcev. Podjetju primanjkuje za sedaj kamnoseških strojev in naprav, pričakovati pa je, da se bodo te ovire v kratkem popolnoma odstranile.

Mnenje tujega strokovnjaka o jugoslovanski petletki

K. Myrdal, izvršni tajnik Evropskega gospodarskega komiteja in načelnik gospodarske komisije Organizacije združenih narodov, je izjavil, da je prepričan, da bo Jugoslavija izvršila petletko, ki vsebuje načrt za industrializacijo. Po Myrdalovem mnenju bi Jugoslavija izvršila petletni plan tudi brez sodelovanja z zapadnimi evropskimi državami, čeprav z večjimi težavami. Po raznih sestankih, ki jih je imel z jugoslovanskimi trgovinskimi in gospodarskimi predstavniki, je Myrdal opustil svojo prvotno skepso v pogledu izvršitve petletnega plana in prišel do prepričanja, da se da petletka dejansko izvršiti sprico navdušenja, ki vlada pri njenih izvršiteljih. Myrdal je dodal, da ni nikakršne zveze med Evropskim gospodarskim komitejem in Marshallovim načrtom. Ta loči države v dve skupini, medtem ko Organizacija združenih narodov združuje svet.

Naše voščilo za leto 1948

NOVO LETO NAJ PRINESE GUVERNERJA IN Z NJIM KONCNO UVELJAVLJENJE MIROVNE POGODBE S TRŽASKIM STATUTOM; ZACETEK USTAVNEGA ŽIVLJENJA NAJZANESLJIVEJSEGA POKROKA GOSPODARSKE OSAMOSVOJITVE STO-ja IN SAMONIKLIH ŽILAVIH POBUD, DOMA IN NA TUJEM, ZA ZASCITO KORISTI IN PROSPEH TRŽASKEGA GOSPODARSTVA.

UREDNIŠTVO

Logika uredbe o imenih

Uredba anglo-ameriške VU, ki ne razveljavlja fašističnega zakona o prislilnem poitaljanjenju družinskih imen, temveč daje prizadetim samo pravico, da zahtevajo vzpostavitve prvotnega imena, ima tudi drugi nedostatek: da namreč določa za vlaganje prošnje rok treh mesecev. Ne gre samo za vprašanje, ali je ta doba prekratko odmerjena glede na izpolnitev formalnosti, ki jih zahteva zakon, temveč tudi za načelo: Kako je mogoče v demokratično urejeni državi postavljati ti roke državljanom, po izteku katerih ne bi imeli več možnosti zahtevati priznanje najelementarnejše pravice, da namreč po svoji volji rabijo lastni priimek, ki so ga podedovali. Po vsem tem bi se po preteku treh mesecev avtomatično zopet uveljavil fašistični zakon in nad storjenim našim pregrnila zavesa. Kratko razveljavljenje fašističnega zakona bi pomenilo mnogo preprostejšo rešitev in — kar je v danih tržaških razmerah še pomembnejše — javno obsodbo fašističnega nasilja. Poleg zasebnosti je fašistični zakon pogodil vrsto tveganj, ki bi jih takšna uradna obsodba vsaj deloma osvobodila organiziranega terorja listih sovinstov, ki se znašajo nad napisi slovaškega izvora.

Kavčuk na svetovnih tržiščih

Sintetični kavčuk še vedno uspešno konkurira naravnemu proizvodu. Med drugim so ZDA sklenile povečati notranji konsum umetnega kavčuka na eno tretjino količine celokupne potrošnje gumijastih proizvodov. S tem je posebno prizadeta Anglija in njene kolonije, ki so obetale velike dobičke od izvoza naravnega kavčuka na ameriško tržišče. Ko je padla pred nekaj meseci cena naravnega proizvoda pod ceno umetnega, so ameriški industrijci zahtevali protekcionistične ukrepe za zaščito domačega sintetičnega kavčuka. In dejstvo je, da so danes tudi vladni krogi prepričani, da je potenciranje industrije sintetičnega kavčuka dvakrat koristno Zdrženim državam: prvič za krepitev lastne industrije in drugič, ker bo Amerika na ta način zaradi zmanjšane povpraševanja na svetovnih tržiščih lahko uvažala naravno prvo posebno z Daljnega vzhoda po nizkih cenah.

vina in likerjev, ki jih ne smatrajo za tako potrebne, a so pozneje popustili. Z druge strani so Jugoslavlani popustili glede točno določenih rokov, v katerih bi Angleži morali dobaviti stroje, ki so Jugoslaviji potrebni v smislu petletnega plana.

Angleško-romunska pogajanja

Poročilih iz Bukarešte napredujejo ugodno pogajanja med Anglijo in Romunijo za sklenitev trgovinske pogodbe za leto 1948. V tem letu bo med obema državama izmenjanega blaga za 14 milijonov funtov. Romuni zahtevajo od Angležev železniški material, baker, jeklo, stroje in opremo za petrolejsko industrijo, Angliji pa ponujajo predvsem pšenico, razna živila in les.

Problem javnih del na STO-ju

Agrarna politika angloameriške VU

Kmetijstvo in gospodarstvo ne zavzema na Tržaškem ozemlju one važnosti, ki jo upravičeno pripisujejo industriji in trgovini, ob katerih se je Trst povzpelo do današnjega gospodarstvenega položaja. Vsekakor pa bi bilo iz mnogih razlogov neupravičeno zanemarjati in podcenjevati te osnovne panoge gospodarstva, ker iščemo lahko samo v skladnem razvoju vseh strok človeške dejavnosti podlago za gospodarski procvit vsega prebivalstva.

Pravilno usmerjena agrarna politika v okviru splošnega gospodarstva bi morala zaradi tega že danes spadati med važne postavke vodilnega programa odgovornih činiteljev. Nad vse važno pa bi bilo naslanjati ta program na osnovo urejenega in planiranega gospodarstva.

Med vsemi objekti tvorijo zemljiška zboljševalna dela morda najpomembnejšo stran državne agrarne politike, v tem primeru pridejo namreč državnih organov do neposrednega izraza, nasprotno pa se iz akcije upravnih organov da precej točno sklepati o njihovi smernici in težnjah.

O agrarnih zboljševalnih (melioracijskih) delih, ki jih je podvela anglo-ameriška vojaška uprava, so v vseh tukajšnjih časopisih že mnogo pisali, posebno ob nedavnem odkritju skandalozne afeze pri javnih delih. Ne bo pa kljub temu odveč, če se bomo problema dotaknili iz čisto gospodarskega stališča.

Kot na vseh drugih področjih je zaupna uprava nadaljevala agrarni program po načelih in na podlagi zakonodaje, ki so bili v veljavi za časa prejšnjega italijanskega režima. Tudi upravna struktura je ostala v bistvu neizpremenjena.

Iz ukrepov zaupne vlade ni nikjer razvidna tendenca o kakršni koli preusmeritvi ali prenosni kmetijstva in gozdarstva. Kvantitativna in kvalitativna proizvodnja je prepuščena privatni pobudi in slučajnim okoliščinam. V veljavni je ostal obvezni odkup žitaric in z njim aparat kontrolnih in statističnih organov, ki obremenjujejo posebno sedaj sprčo zmanjšane obsega upravljanega ozemlja državni proračun z večjo vsoto kot pa znaša vrednost celokupnega pridelka žitaric namenjenih obvezni oddaji.

Sicer pa moramo upoštevati, da obstojajo stvarne in objektivne težkote pri načrtnem agrarnem usmerjevanju malega ozemlja in da bo do tega prišlo in moralo priti le po združitvi dveh, sedaj upravno ločenih področij Tržaškega ozemlja.

Prav znatna pa je bila intervencija anglo-ameriške uprave v gospodarstvo kmetijstva in gozdarstva, če jo sodimo po višini finančnih investicij. S tega vidika je finančni poseg države prav gotovo nesorazmerno s stvarnim položajem in z dejanskimi potrebami tega dela ozemlja.

V prvem polletju zaupne anglo-ameriške uprave je bilo zanimanje državne uprave za kmetijstvo in gozdarstvo neznatno, čeprav je mnogo problemov v javnem in privatnem sektorju čakalo na nujno rešitev.

POGOZDOVANJE IN IZSUSEVANJE

Nepričakovano in brez primernih priprav je vojaška uprava spomladi 1946 sklenila, da bo vključila v program javnih del obnovo vseh od vojne uničenih gozdnih nasadov, ki so bili last javno-pravnih ustanov. Samo v tržaški občini je bilo namreč uničenih skoraj 1000 ha gozda, ki so bili last tržaške občine. Istočasno so bila napovedana melioracijska dela znatnega obsega na močvirnatih zemljiščih v Miljskem zalivu ter ob izlivu Soče. Avgusta 1946 pa so bili izdani novi zakonski predpisi, po katerih so bile tudi privatnim lastnikom zagotovljene znatne podpore za zboljšanje kmetij, gozdov, pašnikov ter za obnovo kmečkih gospodarskih postopij.

Pogozdovanje so pričeli najprej na nekraškem področju v neposredni bližini mesta »Bosketon« in »Vila Julijae« na površini okoli 110 ha marca 1946 ter so dela dokončali junija istega leta. Celokupni stroški so znašali 120 milijonov lir. Rezultati pogozdovanja so bili skoraj popolnoma negativni. Neuspehe prepisujejo strokovnjaki raznim razlogom (suša, delo privatnih podjetij, uporaba neprijetnih sadik iz oddaljenih področij). Ob tej priliki je bilo zasajenih okoli 600.000 drevesc, od katerih so, da jih je danes ostalo pri rasti le 8 do 10%.

Kljub začetnim neuspehom so naslednje zimo in spomladi 1947 nadaljevali z delom na ozemlju pasu Tržaškega področja od Tržiča do Bazovice. Zasadili so nadaljnjih 3.600.000 sadik na površini 400 ha in potrošili na ta račun 250 milijonov lir. Skupno s pogozdovanjem, a vedno v okviru javnih del so pričeli tudi z melioracijami kraških pašnikov na ozemlju tržaške občine na površini 200 do 250 ha. Predmetni stroški so bili nekaj nad 150 milijonov lir. Re-

zultati pogozdovanja so bili le malo boljši od prejšnjega.

V začetku decembra t. l. so napovedali nova pogozdovna dela v tržaški okolici, katera predvidevajo saditev 900.000 sadik na površini od 180 ha. Stroški za nova dela bodo znašali okrog 100 milijonov lir. Vsa dela, razen saditve, bodo izvršila privatna podjetja.

Vzporedno z opisanimi melioracijami so pričeli tudi pri izsuševalna dela »Pri orehu« (pri Nogerah), kjer so že dogradili okoli 1,5 km dolg odvodni prekop ob izlivu Ospa v morje. Drugo fazo dela bodo sedaj nadaljevali, za kar je predvidenih okoli 40 milijonov lir. Računajo, da bodo z melioracijo pridobili za intenzivno obdelovanje okrog 50 ha močvirnate površine.

Tudi privatnemu sektorju so se obetali ugodni pogoji za obnovo in dvig kmetijskega gospodarstva. V ta namen je bilo predloženo na področju, ki ga je pred 1. sept. t. l. upravljala vojaška uprava na stotine načrtov za najmanj 300 milijonov lir. Kmalu pa se je izkazalo, da obljube niso bile sorazmerne s pričakovanim. Načrte za objekte, ki so se bili na ozemlju, ki je bilo pozneje priključeno Jugoslaviji, so v celoti črtali, za ostale prosilce pa so prišla v poštev le nekatera melioracijska dela. Dejansko je doslej vojaška uprava odobrila podpore v skupnem znesku 12 do 15 milijonov lir.

NERACIONALNE INVESTICIJE

Skupne investicije za kmetijstvo in gozdarstvo v prvih dveh letih vojaške uprave znašajo okoli 750 milijonov lir, od katerega odpade na pogozdovanje najmanj pol milijarde lir. Iz vsote so izključeni upravni stroški.

Stevilka je brez dvoma velika, če upoštevamo, da površina melioriranega zemljišča ne presega 1000 ha. V predvojni dobi so na pr. znašali stroški za pogozditev 1 ha kraškega zemljišča okoli 2000 lir, za izsuševalne močvirnatih zemljišč pa povprečno 6000 lir. V melioracijah, ki smo jih na kratko opisali, pa so potrošili 2 milijona lir za ha, kar pomeni, da so se dela podražila za najmanj 250-krat, medtem ko se je cena delavskih mezd in plač povišala le do 40-krat, cena gradbenega materiala in orodja pa največ 90 do 100-krat.

Primerjave med sistemi, ki so iz raznih razlogov v prevelikem medsebojnem navzkrižju ne pomenijo sicer mnogo, vendar so značilni na-

slednji podatki, ki se nanašajo na isti sektor in ki so bila ali bodo izvršena v sosednih državah v Italiji in v Jugoslaviji.

V italijanskem državnem proračunu 1945-46 je bilo namenjeno za pogozdovanje le 300 milijonov lir, za druga melioracijska in regulacijska dela pa nekaj nad milijardo lir.

Jugoslavija je v letu 1946 investirala v kmetijstvo 1 milijardo 400.000 dinarjev, v gozdarstvo pa 200 milijonov din. Jugoslovanski petletni načrt predvideva za kmetijstvo in gozdarstvo letno investicijo v znesku 1,2 milijarde din (7,9 milijarde lir po uradem kurzu), od katere vsote odpade na kmetijstvo 85%. Ako bi hotela Jugoslavija izvršiti samo program pogozdovanja golčev in posekov (20.000 ha letno) in a-o bi pri tem uporabljala tukajšnje gospodarske principe, bi potrošila letno 10 milijard lir.

Izredno visoka cena melioracijskih del na eni strani in zelo slabi uspehi na drugi strani, so zatorej glavna karakteristika značajne neposredne državne intervencije v kmetijstvo in gozdarstvo na anglo-ameriškem področju Tržaškega ozemlja. S tega stališča je žela tukajšnja vojaška uprava skoraj soglasne ostre kritike.

Na vse kritike so odgovorni organi vojaške uprave stalno odgovarjali, da je izvajanje javnih del le sredstvo za omejitev brezposelnosti in da imajo prednost ona dela, ki pri istih stroških zahtevajo odnosno zaposlijo največje število delovnih moči in najmanjšo potrošnjo materiala. Tem pogojem pa, po mnenju vojaške uprave sijajno odgovarjajo zemljiška melioracijska dela.

Sedaj omenjeno stališče je v bistvu pravilno, vendar je jasno, da pri tem igra važno vlogo tudi gospodarski moment in tehnično-gospodarski rezultati dela, kar pa je, kakor vse kaže, za sedanje odgovorne organe le postransko vprašanje.

Vendar problema brezposelnosti ne bomo rešili samo s tem, da bomo nudili brezposelnim rokam kramp ali lopato in izrabljali njihovo delovno silo brez določene cilja in brez stvarnega programa.

Mnogi agrarni problemi čakajo tudi na malem obsegu Tržaškega ozemlja na ustrezno rešitev in državna intervencija je v tem primeru potrebna. Zaželenega uspeha pa ne bo mogoče doseči kljub sorazmerni ogromni finančnim sredstvom, če ne bodo odgovorni činitelji izbrali prave poti na osnovi načrtnega in smotrnega gospodarstva. O.

Značilnosti kapitalističnega gospodarstva

Znani angleški lastnik ladij Jack Billmeir, glavni lastnik in ravnatelj družbe »Stanhope Steamship Co.«, je dosegel izreden uspeh v zadnjem poslovnem letu, ki ga je zaključil 30. sept. Bilanca izkazuje 495.689 funtov dobička, t. j. 109.044 funtov več kakor lansko leto. Od tega je plačal za takse 178.872 funtov, medtem ko je 190.000 funtov šlo za odpis vrednosti ladij. Vrednost posamezne prvotne delnice znaša nominalno 1 šilling, junija pa je prodajal nove delnice po 22 šilingov 6 penijev. Dividenda, ki jo je zdaj izplačal, predstavlja 125% v primeri s ceno posamezne delnice (22 šilingov 6 penijev). Značilno je, da je upravni svet londonske borze junija odbil prošnjo Jacka Billmeirja, da bi njegove delnice kvotirale na borzi, ker je bil mnenja, da nima delovni načrt njegove družbe dovolj solidne osnove.

60 LJUDI ZGUBILO 5 MILIJARD LIR

Nedavno se je v Londonu sestalo 60 Angležev, ki so v družbi s 6.040 drugimi državljani vložili 3.250.000 funtov v družbo za pridobivanje zlata »South African Company«, New Union Goldfields, da bi zaščitili svoje koristi. Delnice, ki so jih pred nekaj meseci plačali po 30 šilingov, so zdaj vredne komaj po 7 šilingov 6 penijev. Neki londonski strokovnjak je izjavil, da so vse te investicije v glavnem zgubljene, tako da so ti ljudje v teku nekaj mesecev zgubili 2.437.500 funtov, to je okoli 5 milijard lir.

MADZARSKÉ POSILJKE V LEVANT

Italijanska gospodarska lista »Il Globo« (Rim) in »Il Commercio 24 ore« (Milan) poročata iz Geneve, da se tamkajšnji gospodarski krogi razburjajo zaradi odredbe direktice madžarskih železnic, ki prepoveduje odpravljanje pošilk, namenjenih v

prekomorske dežele (v Levant, Ameriko in Afriko), čez italijanske luke. Takšne pošiljke se morajo odslej odpravljati čez Reko. Ti predpisi veljajo tudi za promet v obratni smeri.

KANADA — NOV TEKMEC NA MORJU

Kanada, ki je imela pred vojno komaj 15 ladij, jih ima danes že 800. Ladje gradi in lastnih ladjedelnicah, ki prejemajo že naročila iz vsega sveta, posebno pa iz Francije.

ITALIJANSKA PROGA MED TRSTOM IN LEVANTOM

«Giornale di Trieste» poroča, da namerava italijanski brodar iz Neaplja Achille Lauro uvesti, počenši z novim letom redno pomorsko službo z dvema motornima ladjama med Trstom in Levantom, s pristajanjem v Aleksandriji, Hajfi, Bejrutu, v turških pristaniščih in v Pireju. Lauro bo verjetno uvedel tudi progo med Trstom in Genovo s pristajanjem ob Siciliji.

Trgovina med Jugoslavijo in Italijo

560 MILIJONOV LIR PASIVE ZA ITALIJO

Po poročilih italijanskega tiska je Italija v prvem polletju 1947 uvozila iz Jugoslavije za 1.340.038.000 lir blaga, izvozila pa v Jugoslavijo za 779.702.000 blaga. Njena pasiva so torej 560.336.000.

LETOSNJI BOZIC V JUGOSLAVIJI

«Journal de Genève» (27. dec.) prinaša poročilo Reuterja o praznovanju letošnjih božičnih praznikov v raznih državah. V Jugoslaviji so bile letos slaščičarne bogato založene, ker je sladkor, poleg racioniranih obrokov, v prosti prodaji. Tudi sicer so letos trgovine polne raznih izdelkov, ki jih lansko leto ni bilo dobiti. V prosti prodaji so zdaj tudi tkanine, ki si jih kupci lahko nabavijo po milij volji.

Gospodarsko-socialni utrinki

ZA PRIZNANJE TOVARNISKIH ODBOROV V ITALIJI

Odposlanci italijanskega delavstva so na prvem kongresu tovarniških odborov zahtevali pravno priznanje odborov, ki se morajo ustanoviti pri vseh podjetjih z nad 250 delavcev. Borba za priznanje tovarniških odborov vodi Glavna italijanska zveza dela (Confederazione Generale Italiana del Lavoro), medtem ko je nasprotna stran Confederazione Industriale Italiana. Vlada je našla pot iz zadrege z imenovanjem komisije, ki naj izdelava predloge o sodelovanju delavstva pri vodstvu industrijskih podjetij z namenom, da se delo dvigne gospodarsko in socialno in v skladu z zahtevami proizvodnje.

ANGLESKO DELAVSTVO ZAHTVA VIŠJE PŁACE

Izvršilni odbor angleške komunistične partije je sklenil, da komunistično delavstvo, ki je posebno močno zastopano v rudarstvu, gradbeni industriji in električnih podjetjih, ne bo več podpiralo politike laburistične vlade, temveč bo stopilo v borbo za povišanje plač ne glede na stališče vlade. Tajnik partije Harry Pollitt je dodal, da delo angleškega delavca ne gre več v prid Velike Britanije in ljudstva, temveč služi koristim ameriške politike, odkar se je Velika Britanija pridružila Marshallovemu planu. Delovni program partije vsebuje med čisto političnimi zahtevami tudi točki: 1. obramba življenjskega standarda delavskega razreda in opozicija proti vsaki žrtvi ter 2. povišanje plač zaradi povišanja življenjskih stroškov.

TRZASKA DRUŽINA POTREBUJE 48.000 LIR NA MESEC

»Unita operaia«, glasilo Enotnih sindikatov v Trstu, prihaja na podlagi ankete, ki jo je izvedlo uredništvo, do zaključka, da potrebuje tržaška delavska družina povprečno 48.204,90 lir na mesec. List navaja podatke za prehrano, obleko in obutev.

Modernizacija mednarodnega prometa

NOVA BOROVSNIKA PROGA

Dne 21. dec. so izročili prometu novo železniško progo med staro postajo v Borovnici in Preserjem. Kot znano, je bil star viadukt pri Borovnici uničen med vojno zaradi bombardiranja, še prej pa je povzročal tehnikom mnogo preglavic zaradi nestanovitnosti temeljev, na katere se je konstrukcija naslanjala. Po osvoboditvi se je jugoslovanska železniška uprava odločila za velikopotezno rešitev problema z gradnjo nove 11,3 km dolge obnoze železniške proge. Pri Preserju se v smeri Trsta proga odcepi na desno ter poteka nato po dolini mimo vasi Brega do nove postaje v Borovnici, od koder se nato z vzpomom 11 0/00 dvigne do stare postaje v Borovnici. Pri graditvi proge so naleleti na velike težave, ker trasa poteka deloma po kamenitem terenu (izkopati so morali 9 velikih vsekov), deloma pa po močvirnatemu zemljišču, kjer so se nasipi stalno pogrezali.

Z dovršitvijo nove proge se je odstranila težka zapreka začasne proge, na kateri je bilo treba zaradi visokega vzpona (33 0/00) vlake potiskati. Kljub temu da se je dolžina proge podaljšala od stare predvoje za 3,2 km, bo nova tehnična izpopolnitev znatno povečala prometno zmogljivost te najvažnejše prometne žile med Trstom in njegovim zaledjem.

MEDNARODNI ŽELEZNIŠKI PROMET

Na železniški konferenci, ki se je sestala oktobra t. l. v Istanbulu, je bilo sklenjeno, da bo »Orient Express«, podaljšan od Budimpešte do Beograda in Bukarešte preko Češkoslovaškega ozemlja.

Nov mednarodni vlak, znan pod imenom »Baltic Orient Express«, bo vozil čez Češkoslovaško. (Bohumir - Zilina - Galanta - Parkan).

Po dogovorih med češkimi in avstrijskimi železnicami bo spomladi ustanovljena nova brza železniška zveza Košice - Bratislava - Dunaj.

PROMET MED SZ IN SVICO

V Berlinu se pogajajo predstavniki sovjetske vojne uprave in švicarskih železnic o ureditvi prevoza med sovjetsko upravno cono in Svico. Pogajanja se vršijo na podlagi sporazuma, ki je bil sklenjen že poleti in ga je

Istra je bogato založena

z dragocenim kamnom

Seznamimo se z gradbenim kamnom, ki ga lomijo v Istri ter krajih, kjer so kamnolomi raznih vrst tega kamna. Ze sedaj pripominjam, da so nekateri kamnolomi na Tržaškem ozemlju, večina kamnolomov je pa v Jugoslaviji.

Najboljši je je vsekakor kamen, ki ga lomijo ob Limski dragi pri Vrsarju in še nekkih drugih krajih na istem področju. Naziv »najboljši« gre temu — vrsarskemu kamnu — predvsem zato, ker je vsestransko uporabljiv v stavbarstvu ter je izredno odporen, trd in trden. Posebnost vrsarskega kamna je to, da ga ne razjede morska voda in je zato predvsem primeren za pomorske zgradbe. V Italiji je znan po imenu »pietra di Venezia«. To pa zato, ker so Benetke zgrajene z vrsarskim kamnom. Zelo primeren je tudi za notranjo opremo prostorov, to je za oblaganje sten kakor tudi kot sestavni del pohištva. Vrsarski kamen namreč lahko zelo lepo brusimo in poliramo, s svojim prijetnim barvnim tonom in zanimivo risbo pa daje lep videz. Lesk ohrani tudi na prostem. Vse vrste vrsarskega kamna so preprežene z zobčastimi črtami, ki nam dajo slutiti, da bi bila v kamnu zobata razpoka. Vendar ni to nikaka napaka kamna, ta značilna črtovitost kamna nima prave nikakega vpliva na trdnost, kamnu pa daje prav poseben izraz.

Obstojajo štiri vrste vrsarskega kamna: vrsar — slonokoščen (Orsera — avorjo), vrsar — zelenkast (Orsera — verdina), vrsar — rumen (Orsera — gialla), in vrsar — žilnat (Orsera — venata).

Slonokoščeni vrsarski kamen ima barvo slonove kosti, lomijo ga pri Vrsarju (Orsera). Prav tako lomijo tam tudi zelenkasti vrsarski kamen. Rumeni vrsarski kamen se razlikuje od zelenkaste le po barvi. V bližini Kirminjaka pa pridobivajo žilnat vrsarski kamen. Za to vrsto je značilno, da je preprežena z žilnato razvejeno rjavo barvo.

Vsi ti kamnolomi so v Jugoslaviji. V njih lomijo kamen na površju. V Jugoslaviji je tudi kamnolom pri Balah. Tam dobivajo istrski rumeni kamen. Na polirani površini te vrste istrskega kamna so rumenorjave lise zaokrožene oblike in to nam da vtis, kakor da bi imeli pred seboj brušen konglomerat. Lep

je istrski rumeni kamen, vendar je zelo občutljiv za razne vremenske vplive. Zato ga uporabljamo predvsem za notranja dela.

Tega kamna ne pridobivajo na površju kakor vrsarski kamen. Toda ti kamnolomi so globoki največ 10 m.

Zelo značilni so pa kamnolomi pri Sv. Stefanu, v katerih lomijo kamen, imenovan »Sv. Stefan«. Tudi ta kraj je v Jugoslaviji. Doslej smo videli, v Istri kamen tik pod zemeljskim da pridobivajo na Krasu, ozirom površjem ali pa v jamah, ki dosežejo tudi precejšnjo globino. Pri Sv. Stefanu so pa prav posebne vrste kamnolomi: v notranjosti zemlje so izkopani rovi, v katerih odločajo od kamenine kvadre tega kamna. Zdrav kamen je namreč približno 15 m pod površjem hriba: Po straneh rovi pridemo tako do dobrega kamna.

Tudi kamen »Sv. Stefan« je obarvan s toplimi barvnimi toni: osnovna barva je rjava — rumena ter posuta z malimi rumenkastimi lisami, oziroma pikami. Omenjeni kamen uporabljamo za notranja in zunanja dela. Zelo lepo ga poliramo, lesk je stalen. Tudi kiparji radi uporabljajo ta kamen.

V bližini Pujša so velikanski skladi puljskega kamna. Gornje plasti puljskih kamnolomov so luknjaste spodnje so pa goste. Kamen iz zgornjih plasti uporabljamo za zunanja dela, kamen ki ga lomijo od spodnjih skladov, je pa primeren za notranja dela. Puljski kamen je bel, mehek in neprimeren za poliranje.

V Jugoslaviji so tudi pri Pazinu kamnolomi dveh, zelo podobnih vrst gradbenega kamna, ki sta znani po imenu mandljevec (mandorlato) in pazinski granit. Pazinski kamen je konglomerat. Brušena površina mandljeveca je taka, kakor da bi bila posuta z narezanimi mapijli. Obstojata dve vrsti mandljeveca: rumeni in zelenkasti. Kakor že ime pove, se razlikujeta ti dve vrsti po barvi. Pazinski granit je prav tak kakor mandljevec, od njega se loči le po tem, ker je iz manjših sestavnih delov. V pazinskih kamnolomih je največ mandljeveca, le manjše plasti so iz pazinskega granita. Obe vrsti lomijo na površju.

Mandljevec, kakor tudi pazinski granit obdržita lesk, uporabna sta za notranja, kakor tudi za zunanja gradbena dela.

«Groznjana» je ime kamnu, katerega kamnolomi so pri Groznanju na Tržaškem ozemlju. Ta kamen je pri hipnem pogledu podoben onemu iz Sv. Stefanu. Na površini groznanjskega kamna so dokaj velike lise, obrus kamna iz Sv. Stefanu je pa pikčast. Bistveno se pa razlikujeta ti vrsti po svoji kakovosti. Groznanjski kamen ni primeren za gradnjo in oblaganje zunanjih zidov, temveč le za notranja dela. Ta kamen vsebuje žile, ki postanejo črne. Groznanjski kamen kaj rad počni po teh žilah. V kamnolomih pri Groznanju pridobivajo na površju gradbeni kamen.

To je le bežen pregled in najosnovnejši opis gradbenega kamna, ki nam ga nudita Kras in Istra. Po večini so vsi našeti kamnolomi bogato založeni s tem dragocenim gradivom in ni nevarnosti, da bi jih kmalu izčrpali.

Ze Rimljani so cenili kraški in istrski kamen, dandanes je znan širom sveta. Prav sedaj, ko so v glavnem dovršena najnujnejša obnovitvena dela ter se bodo zopet gradile nove palače, nastopa tudi za kamnoseke nova doba dela in ustvarjanja.

Ing. M. P.

Tehnične novosti

REVOLUCIJA V »NYLONU«

Iz New Yorka poročajo, da je podjetje »Textron Inc.« uvedlo nov postopek pri izdelavi nogavic tipa »nylon«, ki pomeni popolno revolucijo dosedanjega načina izdelave ženskega perila. Nove nogavice bodo bolj odporne kakor vse dosedanje svilene nogavice.

NAPREDEK PROIZVODNJE ALUMINIJA NA MADZARSKEM S SOVJETSKO POMOČJO

Madžarski finančni minister Miklos Nyaradi je izjavil, da bo Madžarska s sodelovanjem Sovjetske zveze zgradila najmočnejšo industrijo aluminija v Evropi. Sovjetska zveza bo vložila velike kapitalne za izgradnjo te industrije. Minister je dodal, da je dosegel ta uspeh pri pogajanjih, ki jih je vodil v Moskvi.

TUDI V JUGOSLAVIJI BODO PRIDELOVALI JOD IZ ALG

Kmetijski znanstveni zavod v Ljubljani je preizkušal kako bi proizvajal jod iz raznih vrst alg, in ugotovil, da daje alga »Fucus vesiculosus«, ki je je veliko v Jadranskem morju, 125 miligramov joda na kg suhe snovi, kar je že znatna količina. Omenjeni zavod je že stopil v zvezo z oceanografskim inštitutom v Splitu, s katerim bo ustvaril temelje za proizvodnjo joda iz alg. Te proizvodnje niso še doslej v Jugoslaviji poznali. Proizvodnja joda bo koristila ne samo ljudskemu zdravju, temveč tudi živinoreji. Polizkuži z jodokalcijevimi prepara-

ti so dali namreč v živinoreji že lepe uspehe.

NAPREDEK SOVJETSKÉ SINTETIČNE INDUSTRIJE

Sovjetski znanstveniki so dosegli velike uspehe pri proučevanju kemičnih in fizikalnih pojavov pri celulozi in drugih sestavnih lesa. Proučevanje molekula celuloze je prineslo tudi praktične rezultate, ki bodo omogočili pridobivanje umetnih vlaken po mnogo bolj racionalnih postopkih. Tako bo proizvodnja umetnih vlaken leta 1950, po izvedbi petletke 46-krat večja, kakor je bila pred vojno. Ta količnik povečanja je večji kakor v kateri koli drugi vrsti sovjetske industrije.

KANADSKA PŠENICA V CSR

V pristanišču Lovosice na Labi (severno od Prage) razlagajo z ladji 700 vagonov kanadske pšenice. Ta pšenica prihaja od UNRRA-e in bi morala biti dobavljena Češkoslovaški že lani. Zaradi dobrega gospodarskega položaja se je Češkoslovaška lani te pšenice začasno odrekla v korist Poljske in Francije.

MEDNARODNI REGISTER ZA LADJE V ROTTERDAMU

V Rotterdamu bodo ustanovili mednarodni register za ladje, ki plovejo po Renu. Register bo zasebna značaj. Začasno bodo sestavili seznam ladij na Renu v Strassburgu.

Svetovna proizvodnja volne

Angleški koncern diktira cene

Casopisna kampanja v Italiji in deloma tudi v Trstu za znižanje cen tkaninam je ostala brez učinka. Po tržaskih trgovinah zapazili tu pa tam tablice z mamljivimi napismi, kakor «5-10% popust», toda kje imaš osnovo, da bi se lahko pričel, da je ta popust dejanski, to je, da pomeni resnično znižanje v primeri z dosedanjimi cenami?

Niti sami trgovci se v današnjih nestalnih razmerah na italijanskem trgu in borzi ne morejo pravilno orientirati, kaj se le potrošniki. Pustimo za zdaj ob strani vprašanja, kakšno je dejansko stanje na italijanskem tržišču, kakšen je položaj italijanskih proizvajalcev, s kakšnimi zalogami blaga razpolagajo in kako so denarno podprti, in poglejmo, kakšno je stanje na svetovnem trgu, n.p. na trgu za volno, o katerem imamo podatke iz zanesljivih virov.

Cene surove volne, ki so se v zadnjih mesecih stalno dvigale, ne kažejo prav nikakšne težnje za znižanje. Cene pridelka 1946-47 so šle navzgor in cene za sezono 1947-48 so ostale na doseženi višini.

volne je bila znižana na 25,5 stotinke. Tovarnarji ugotovljajo, da takšnega znižanja ameriški kongres doslej še ni sprejel v nobenem primeru. Ta koncesija ZDA v Zenevi spravlja v nevarnost ameriško proizvodnjo volne.

NOVE VRSTE VOLNENIH TKANIN

V zadnjem času se angleški industriji in znanstveniki trudijo, da bi izpopolnili volnene tkanine in na ta način sebi zagotovili prvenstvo v svetu na tem področju. Društvo za raziskovanje volne v Torriondu je odkrilo nov tip volnene tkanine, ki napravi vtis svile. Na univerzi v Leedsu se je strokovnjakom posrečilo prevleči volneno tkanino s posebno vrsto vlakna, kar omogoča proizvodnjo nove volnene tkanine, ki je razmeroma še lažja. Družba «Silkel» proizvaja po tem postopku tkanino, ki tehta 28,3 gr pri velikosti 0,9 kv. m. Volnene plahute bodo za 50% lažje kakor doslej, a pri tem dvakrat toplejše.

TRGOVINA S TKANINAMI V TRSTU

Bistvenega znižanja cen ni

Tržaska trgovina s tkaninami vseh vrst je še vedno odvisna od italijan-

TRGOVINA Z VOLNO V ROKAH ANGLEškega KONCERNA

Svetovno tržišče še vedno obvlada angleški imperijski koncern «United Kingdom Dominion Wool Disposals», v katerem so poleg Velike Britanije zastopani tudi dominioni (Avstralija in Nova Zelandija), kakor kaže že samo ime. Proizvodnja volne v Avstraliji in Novi Zelandiji odločilno vpliva na tvorbo cen na svetovnem trgu.

Za časa vojne, ko sta bili Avstralija in Nova Zelandija odrezani od mnogih tržišč, je Velika Britanija kupila po stalnih cenah vsa njuno proizvodnjo, računajoč na konjunkturo po vojni. Tako je Velika Britanija ob koncu vojne razpolagala z zalogo 10 milijonov bal volne. Tudi v letu 1945-46 je ostal v veljavi sistem stalnih cen določenih med Veliko Britanijo in dominioni, nato pa je bila trgovina izročena omejenemu koncernu. S tem je postala svobodnejša, toda koncern je uvedel «minimalne» cene, da bi zavaroval svoje koristi. To se pravi, če se je približevala nevarnost, da bi cene surove volne padla izpod te «minimalne», je koncern takoj umaknil s tržišča ustrežajočo količino volne.

POVOJNA KONJUNKTURA

Takoj po vojni je res nastopila izredno ugodna konjunktura za volno, ker je Evropa po šestletni borbi ostala skoraj naga. Velika Britanija in dominioni so od svojih 10 milijonov bal v prvi povojni sezoni prodali že 4 milijone bal in poleg tega še pridelali dominionov 1945-46 (okoli 4 milijone bal). Med zadnjo sezono 1946-47 so se zaloge zmanjšale na 4,5 milijona bal. Koncern je do letošnjega božiča stavil v prodajo okoli 600.000 bal, tako da računajo, da bo v začetku novega leta imel v svojih zalogah še okoli 4 milijone bal.

Približno toliko znaša navadno pridelke volne Avstralije in Nove Zelandije. V naslednji razpredelnici podajamo proizvodnjo (v balah) Avstralije in Nove Zelandije v zadnjih letih:

Sezona	Avstralija	Nova Zelandija
1937-38	3.338.038	855.138
1938-39	3.669.400	887.971
1943-44	3.708.212	943.283
1944-45	3.175.618	1.055.686
1945-46	2.895.391	1.031.952
1946-47	3.025.069	1.060.608

Država	1945-46	1946-47
Vel. Britanija	790.1	616.6
Francija	293.7	597.4
Belgija	207.1	525.7
Italija	17.0	354.4
ZDA	936.9	1.024.3
Ostale	73.3	235.8

skupaj 2.318.1 3.352.2

Glavni odjemalci avstralske volne so torej Velika Britanija, evropski kontinent in ZDA. Računajo, da bosta Evropa in Vel. Britanija še nadalje kupovali večje količine avstralske volne. Glede ZDA pa to ni gotovo. Ameriška vlada namreč že razpolaga s precejšnjimi količinami volne. Stevilno ovac je v Ameriki med vojno sicer padlo, vendar se ameriški proizvajalci čedalje bolj upirajo uvozu iz Avstralije. Kljub temu je konjunktura za avstralsko volno še vedno ugodna, še posebno, ker se je Avstralcem v zadnjem času odprli tudi japonski trg.

PROTEST AMERISKIH TOVARNARJEV

Udruženje ameriških tovarnarjev volnenih tkanin je v posebnem pismu, naslovljenem na ministra za zunanje zadeve Marshalla, odločno protestiralo proti znižanju carine na uvoz volne, kakor ga je sprejela ameriška delegacija na mednarodni konferenci za pospeševanje mednarodne trgovine v Zenevi. Osnovna carina 34 stotink za funt surove

Pred vojno je Jugoslavija uvažala letno 53.000 ton tkanin v takratni vrednosti 1.418 milijonov dinarjev. Največ je uvažala bombaža, bombažne preje, volne, volnene preje, umetne svile, jute in jutine preje, volnenih in finjših bombažnih in svilenih tkanin in pletenin.

Poletni plan predvideva po eni strani znatno povečanje domače surovinske baze za tekstilno industrijo, obenem pa 20% boljše preskrbo ljudstva s tkaninami kakor pred vojno, to je 14 m nasproti 11,7 m na prebivalca.

Proizvodnja tkanin se bo povečala od 135 milijonov 700.000 m ali 8,7 m na prebivalca na 311 mil. 200.000 m ali 19,4 m na prebivalca, to je za 223%.

S povečanjem proizvodnje bo narasla tudi potrošnja surovin. Poglejmo, kako se bo v prvi petletki razvijala jugoslovanska tekstilna industrija in njena surovinska baza po posameznih sektorjih.

Bombaž

Pred vojno je Jugoslavija v Makedoniji pridelala na 3.500 ha okrog 800 ton očiščenega bombaža. Konec petletke bo z bombažem posejanih:

Ljudska republika	Posejana površina	Pridelane tona bombaža
Makedonija	23.000 ha	6.900
Bosna-Hercegovina	3.000 ha	900
Črna gora	2.000 ha	600
Hrvatska	600 ha	180

Skupaj v FRLJ 28.600 ha 8.580 ton bombaža.

S tem bodo krite skoraj 21% danje potrebe. Z uporabo domačega celuloznega prediva bo prihranjeno mnogo na devizah, in sicer z uporabo kotoniziranega lanenega, konopljenega in žukvinega hodničnega prediva. Z ustvaritvijo domače surovinske baze bodo ob koncu petletke v bombažnem sektorju kriji znaten odstotek potreb z domačimi surovinami, kljub temu da se bo proizvodnja bombažnih tkanin povečala za 216% v primeri s predvojno. Naravno je, da se bo morala kakovost artiklov nekoliko izpremeniti glede na uporabo domačih surovin.

Proizvodnja bombažne preje se bo v petletki povečala za 80%, za prav toliko se bo morala povečati storilnost predilnic. V petletki bodo nastali novi moderni kombinati (trocilindrske in dvoecilindrske predilnice, tkalnice in oplemenjevalnice).

Da prihranijo devize za strojno opremo novih tekstilnih tovarn, bodo Jugoslavlani del te opreme zgradili sami.

Ovčja volna

Pred vojno je okrog 9 milijonov ovac dalo približno 15.000 ton surove, mešane, večinoma zelo grobe volne, od katere je industrija porabila le okrog 10%. Med okupacijo se je število ovac znatno zmanjšalo. Po izpolnitvi petletnega plana bo Jugoslavija l. 1951, gojila 14.800.000 ovac, ki bodo dale okrog 28.000 ton volne. V prvi fazi

skih tovarnarjev in grosistov. Edino iz Svice prihajajo pošiljke vezeln. Pri cenah na drobno je nastopilo v primeri z lanskim letom malenkostno znižanje, ki gre pri volnenih tkaninah do 10%. Same tovarne ne ponujajo blaga po znižanih cenah, ker je večina še vedno dovolj močna, da lahko vzdrži pomanjkanje kreditov, ki nastopa kot posledica finančne politike italijanske vlade; pač pa so cene pri posameznih trgovcih za malenkost nazadovale zaradi individualnega presojanja celotnega stanja in včasih tudi zaradi trenutne finančne zadrege posameznih trgovcev. Trgovci s tkaninami splošno tožijo o mrtvili, ki se po njihovem mnenju javlja tudi kot posledica kampanje za znižanje cen.

Volneno blago za moške obleke srednje kakovosti stane na drobno 4 do 5000 lir meter, boljše vrste pa 5 do 8000 lir; slabše vrste se dobijo od 3000 lir navzgor. Fino sukno za suknje stane tudi do 12.000 lir meter.

Tržaski trgovci, ki so nekad delali ne samo s celo Julijsko krajino, temveč tudi z Jugoslavijo, posredujejo kupcev iz zaledja in so mnenja, da

bi jim svobodna trgovina med angleško-ameriškim in jugoslovanskim pasom TO-ja prinesla veliko olajšavo.

TKANINE

Italijanska tekstilna proizvodnja vztraja še vedno na starih cenah. Trg je dobro založen in ni opaziti živahnih kupčij. Najnovejši pomladanski vzorci finejšega moškega blaga stanejo feo tovarna od lir 3.300.— do 4.300.— m. Gabardine lir 4.500.— do 5.700 m. «Petitino», volna 50%, lir 2.400.— do 2.800.— Blago za moške plašče lir 4.500.— do 8.300.—

IZVOZ SVICARSKIH TKANIN NAZADUJE

Povpraševanje po švicarskih tkaninah je začelo v drugi polovici l. 1947 pojemati. Francija, Švedska in Anglija, ki so bile doslej najboljše odjemalke švicarskih tkanin, so sklenile zmanjšati uvoz tkanin in sličnega blaga do skrajnih meja, da bi prihranile devize. Izvoz švicarskih tkanin in svile, umetne svile in drugih umetnih vlaken je v drugem polletju padeł na polovico uvoza v prvi polovici tega leta, saj je v razdobju julij-oktobar znašal povprečno komaj 10 milijonov švicarskih frankov, v prvem polletju pa 18 milijonov šv. fr. Padel je tudi izvoz švicarskih čipk, raste pa uvoz tkanin v Svico.

Razvoj jugoslovanske tekstilne industrije

v prvi petletki

se bo izvršila selekcija tako, da se bo v predelih, kjer se gojijo najboljše ovce, prepovedal zakol, v drugih predelih pa pospeševal. Zaklane ovce se bodo dovažale v predelne, kjer bo zakol prepovedan, plemenite ovce pa se bodo iz teh predelov izvažale v druge predelne. V drugi fazi se bo izvajalo križanje z uvoženimi plemenskimi ovcami, sicer zelo številno po umetnem oplojevanju. S tem se bosta količina in kakovost volne znatno izboljšali, tako da bo leta 1951, približno 25% volne porabne za česanje.

Proizvodnja volnenih tkanin se bo povečala na 24 milijonov 200.000 m. Na prebivalca bo prišlo l. 1951 okrog 1,4 m volnenih tkanin. Za proizvodnjo tkanin, pletenin in nogavic potrebno volno bodo l. 1951 sami pridelali. Del volne, ki jo vodo proizvajalci sami porabijo, se bo nadomestilo z volnenimi krpmi in s celuloznim predivom volnenega tipa.

Sedanja strojna oprema z razširitvijo grl v predilnicah lahko krije potrebe po izdelkih iz mikane volne, pač pa je sedanja kapaciteta predilnic za česano volno mnogo premajhna. Pred vojno je Jugoslavija uvažala letno 1250 ton česane volnene preje, 1.000 ton tkanin iz česanke.

Umetna vlakna

Skupno mora Jugoslavija po petletnem planu proizvesti 21.000 ton umetnih vlaken. Do leta 1949-50 bo ta plan izvršen s 70% z viskozno umetno svilo in predivom. Za bakrovo umetno svilo imajo Jugoslavlani doma vse surovine, medtem ko bi morali za viskozno umetno svilo v prvi dobi uvažati žveplo iz Italije, dokler ne rešijo problema pridobivanja žvepla iz svojih premogov.

Pred vojno svetovno razmerje 88% viskozne, 78% acetatne in 5% bakrove umetne svile se je v najnovejšem času spremenilo v korist acetatne umetne svile iz sintetskih vlaken (nylon, perlon, itd.). Dandanes se na svetu proizvaja 68% viskozne, 26% acetatne, 2% bakrove umetne svile in 4% sintetskih vlaken. Verjetno je temu vzrok pomanjkanje bakra in višja cena bakrove umetne svile.

Jugoslavija namerava zgraditi več modernih tvornic za pridobivanje viskose iz bukovce celuloze kakor tudi za pridobivanje drugih umetnih vlaken. V načrtu je povečanje proizvodnje celuloze. Kmalu bo konec nespametnega predvojnega gospodarstva, ko je n. pr. samo Slovenija izvažala letno okrog 100.000 kub m bukovceve lesa v takratni najvišji vrednosti 5 milijonov din. iz tega lesa so izdelali v Italiji 20.000 ton umetne svile v takratni vrednosti 120 milijonov din in to svilo je Jugoslavija uvažala iz Italije. Investicije za zgradbo tovarne umetnih vlaken se bodo amortizirale že v enem letu.

Naravna svila

Poletni plan predvideva povečanje proizvodnje kokonov od sedanjih 550 na 2.000 ton v l. 1951, to je za 364%. Za izvedbo tega načrta so potreb-

ne znatne investicije, da se bodo izdelovali iz kokonov grež, svileni sukanec in svilene lanine. Za zdaj je na svetovnem tržišču naravne svile precejšnja stagnacija, tako da je izvoz izdelkov iz naravne svile precej otežkočen. Deloma so vzrok temu precejšnje zaloge naravne svile na Japonskem in Kitajskem, deloma pa so sintetska vlakna (nylon) močna konkurenca naravnim svilam, ki se bo obdržala samo za razkošne izdelke in posebne namene, kjer ni mogoča uporaba sintetskih vlaken zaradi njihove termoplastičnosti. Zato bo investirana v industrijo naravne svile v Jugoslaviji samo ona strojna oprema, ki se bo lahko uporabila tudi v druge namene. V LR Makedoniji se posamezniki in zadruge sedaj bavijo izključno z gojenjem svilopreke. Z rastočo industrializacijo bo gojenje svilopreke postranski zaslužek delavca in malega kmeta. Na ta način bo ob koncu petletke omogočeno tudi delovnemu človeku, da si kupi trpežne izdelke iz naravne svile.

Lan

Pred vojno so v Jugoslaviji gojili lan na okrog 12.000 ha. Leta 1951, bodo z lanom posejane naslednje površine:

LR. Hrvatska	22.000 ha
LR Srbija	10.000 ha
LR Bosna-Herceg.	6.700 ha
LR Slovenija	3.000 ha

skupno 41.700 ha

Na tej površini bodo proizvedli 15.000 ton lanenega prediva in 30.000 ton lanenega semena. Po odbitku potrebne količine za seme bo jugoslovanska kemična industrija imela okrog 26.000 ton lanenega semena, tako da ga ne bo treba uvažati.

Po planu bo izdelanih 19.700.000 m lanenih tkanin in 5.100 ton lanene preje. Jugoslavija bo lahko znatne količine lanenega prediva izvažala.

V LR Sloveniji nameravajo gojiti l. 1951, jary lan na 300.000 ha. S tem bo v LRS postavljena solidna surovinska baza za lan, ki ga je Slovenija doslej morala uvažati v pretežni večini.

Novo tipizirane predilnice bodo zgrajene v središčih nove surovinske baze. Načrt predvideva tudi gradnjo novih modernih močilnic in terilnic.

Konoplja

Pred vojno so v Jugoslaviji pridelali na 38.000 ha okrog 48.000 ton konopljenega prediva, od tega je bilo okrog 35.000 ton izvoznega. Po petletnem planu se predvideva za l. 1951, proizvodnja 73.000 ton konopljenega prediva, in sicer 65.840 ton v Srbiji in 7.160 ton v Hrvatski. Predvidena je gradnja več novih konopljar. Skupno bodo v Jugoslaviji izdelali l. 1951, 17.300.000 m konopljinih tkanin v skupni teži 8.500 ton in 8.500 ton vrvarskih izdelkov. Del zelenega namočenega konopljenega prediva bodo mešali z juto ter predelali v domačih predilnicah jute, da na ta način prihranijo devize za uvoz jute. Na drugi strani pa se poveča trpežnost embalaže in jute,

VESTNIK

Slovenskega gospodarskega udruženja

SLOVENSKO GOSPODARSKO UDRUŽENJE vošči vsem svojim članom obilo osebnih sreč in gospodarskega napredka v novem letu 1948!

SPREMEMBA POITALIJANENIH PRIMKOV

V zvezi z ukazom ZVU št. 75, ki je stopil v veljavo 11. decembra in ki zadeva vzpostavitev poitalijančenih primkov v prvotno obliko, ki je več naših članov iskalo pojasnil pri udruženju. Prizadete člane, ki hočejo, da se jim vrne stari primček, zato obveščamo, da potече rok za vložitve zadevnih prošelj dne 10. marca 1948. Prošnji je treba priložiti rojstni list, ter odlok ali prepis odloka, s katerim je bil dotičnemu primček poitalijančen. Člane, ki nimajo rojstnih listov in ki so rojeni na ozemlju, ki je bilo na podlagi mirovne pogodbe z Jugoslavijo priključeno Jugoslaviji, opozarjamo na težkoče, ki so združene z nabavo rojstnih listov po posameznikih. Vse te in tudi tiste, ki so izgubili odlok o poitalijančenju svojega primčka, vabimo, da se čim prej zglasijo v pisarni udruženja, kjer bodo prejeli potrebna pojasnila.

BLAGOVNI PROMET

Uradni list ZVU št. 9 prinaša ukaz št. 79, s katerim izvzema nekatere vrste pnevmatik od prepovedi izvoza v Italijo brez izvoznega dovoljenja ZVU.

Izvoznemu dovoljenju ZVU je potemtakem podvrženo sedaj naslednje v Italijo namenjeno blago:

- 1) bencin, petrolej, nafta, maziva in vsi drugi petrolejski derivati;
- 2) premog, koks, premogovni ostanki in oglje;
- 3) les in drva;
- 4) kavstična soda in karbonatna soda;
- 5) steklo za šipe;
- 6) živalska krma, včevšji oljne tropine;
- 7) vsa umetna gnojila;
- 8) monopolski predmeti;
- 9) medicinske in vrste alkaloidov (kokain, morfin itd.);
- 10) vse gradbeni material, včevšji cement, in bitumen;
- 11) pnevmatike in zračnice, izvzemši tiste za:
 - a) bicikle;
 - b) osebne avtomobile in motocikle;
 - c) za tovorne avtomobile, če so naslednje mere 400krat 15T, 600krat 16T, 600krat 18T, 600krat 20T, 650krat 16T, 650krat 20T, 700krat 20T, 170krat 20, 23krat 5, 25krat 5, 30krat 5, 25krat 6;
- 12) kovinske razbitine, železne in neželezne, ter ojačevalno in gradbeno jeklo;
- 13) razkuževalna sredstva, ki se rabijo v poljedelstvu;
- 14) živilna in poljedelski stroji, včevšji traktorje;
- 15) žitno seme in seme krmnih rastlin;
- 16) ribolovni material (mreže itd.);
- 17) semena, ki vsebujejo nejedilna olja;

ki se bo za domačo uporabo lahko večkrat izkoristila. Povečalji bodo tudi proizvodnjo motovza za izvoz. Del lanenega in konopljenega hodnika se bo kotoniziral ter uporabil kot primes bombažnemu in celuloznemu predivu za izdelavo trpežnih tkanin za delavske obleke in posteljno perilo.

Žukva

Ta tipična rastlina našega dalmatinskega Krasa se doslej ni izkoristila. Kot skromna leguminoza, ki asimilira dušik iz zraka, uspeva na skalnatem terenu, kjer požene globoke korenine in pripravi teren primeren za poznejšo pogozditev.

Poletni plan predvideva izkoriščanje žukovine in proizvodnjo 1.500 ton žukve v l. 1951. Črna gora ima v planu proizvodnjo 80.000 m tkanin iz žukve. Žukva je dober nadomestek za juto, prede pa se lahko tudi po načinu lanu ter uporabi za izdelavo čevljarškega sukanca in lanu podobnih tkanin. Kotonizirana žukva je še primernejša za mešanje z bombažem in celuloznim predivom, kakor sta lan in konoplja. Iz teh kratkih izvajan je razvidno, kakšno korist bo izvedba petletnega plana prinesla vsakemu posamezniku in skupnosti samo v tekstilni industriji.

(Posnelo po članku dr. inž. Fr. Kočevarja v «Industrijskem vestniku» okt. 1947, Ljubljana).

- 18) kalcijev karbid;
- 19) časopisni papir.

Za izvoz vseh teh predmetov je pri izvozu v Italijo potrebno izvozno dovoljenje trgovinskega oddelka ZVU.

Za izvoz jestiv, oljnih semen in semenskega krompirja pa je potrebno izvozno dovoljenje, ki ga izda SEPRAL.

ZVISAJNE DAVSCINE NA ZAKOL ŽIVINE

Z ukazom ZVU št. 68 je bil z učinkom od 25. oktobra 1947 določena zvišana najvišji znesek za zakol živine po čl. 265 enotnega zakonskega besedila zdravstvenih zakonov na 18.000 lir za vsako glav živine.

URAD ZA REGISTRACIJO MOTORNIH VOZIL

Na podlagi ukaza ZVU št. 82 se bo ustanovil 1. januarja 1948 urad za registracijo motornih vozil. Na ta urad se prenešajo vsi posli, ki jih je doslej opravljal Tržaski avtomobilski klub, kakor tudi posli, ki jih je opravljal v zvezi z registracijo, izdajanjem dovoljenj in prometom motornih vozil okrožni predsednik. Urad ima tudi izključno pravico za izdelovanje registracijskih tablic za motorna vozila.

DRAGINSKE DOKLADE za december - januar

A. Industrijska stroka:		dnevno	mesečno
Moški:			
nad 20 let	572.—	14872.—	
18-20 let	543.—	14118.—	
16-18 let	429.—	11154.—	
pod 16 let	286.—	7436.—	
Ženske:			
nad 20 let	498.—	12948.—	
18-20 let	400.—	10400.—	
16-18 let	360.—	9360.—	
pod 16 let	286.—	7436.—	
B. Trgovinska stroka:			
Moški:			
nad 20 let	618.—	16068.—	
18-20 let	556.—	14461.—	
16-18 let	464.—	12051.—	
pod 16 let	247.20	6427.—	
Ženske:			
nad 20 let	537.—	13979.—	
18-20 let	432.—	11248.—	
16-18 let	389.60	10123.—	
pod 16 let	247.20	6427.—	
C. Obrtna stroka (dnevno):			
nad 20 let	618.—	508.—	
18-20 let delavci	556.—	416.—	
18-20 let vajenci	531.20	416.—	
16-18 let	392.—	324.—	
pod 16 let	213.20	208.—	
	moški	ženske	
Vajenci:			
v prvi polovici	92.80	92.60	
v drugi	185.60	185.60	

TRŽNI PREGLED

Grečno novo leto voščijo

Tržaški trg sledi vzgledu italijanskih tržišč in poteka se vedno v znamenju pričakovanja in negotovosti. Situacija ni ugodna za sklepanje dolgoročnih kupcij in na skoraj vseh sektorih se opaža precejšnje mrtvilo, ki ni običajno za prehodno razdobje med starim in novim letom.

Iz tega bi se dalo sklepati, da delno znižanje cen nekaterih proizvodov prav ni zdrav in naraven pojav, ker ni privedlo do normalnih tržnih razmer in sploh ni pokrepilo blagovnega prometa. S tega vidika utegne pocenitev nekaterih proizvodov imeti v načrtnem gospodarstvu negativne posledice na samo proizvodnjo.

Sicer pa bo tržni razvoj, ki se verjetno že približuje svoji kritični točki dal točni odgovor na mnoga vprašanja gospodarstvenikov in to v najbližji bodočnosti.

MESO

Konsum govejega mesa v Trstu stalno narašča in računa se, da je sedaj dosegel 80% predvojne normalne potrebnosti. Znižanje cen na drobno pa se ni še popolnoma prilagodilo tržnim razmeram ki vlada je n. pr. v nekaterih večjih tržnih središčih, v Srednji in Severni Italiji.

Na italijanskih trgih so cene klavne goveje živine ostale v glavnem stalne. Nadaljna pocenitev je bila registrirana pri prašičih, posebno pa pri konjih za zakol. Cena perutnine pa se je nasprotno ponekod znatno povišala.

Pred 25. decembrom so veljale v italijanskih tržnih središčih naslednje cene:

Bolonja: I voli lir 290 - 310. - za kg žive teže, II lir 230 - 250. -

III 150 - 170. - Krave za zakol I lir 275 - 295. - II 225 - 240. - III 155 - 175. - Teleta 430 - 540. - Prašiči do 100 kg lir 310 - 320. - od 100 do 150 kg lir 350 - 360. - od 150 kg dalje lir 390 - 410. - Prašički za rejo lir 430 - 530. - Kokoši lir 570 - 610. - Kapuni 610 - 670. - petelinčki 530 - 560. - gosi 400 - 420. - zajci 220 - 250. -

Milan: Za kg žive teže: voli I lir 275 - 400. - II 220 - 270. - III 165 - 215. - Krave I 235 - 340. - II 165 - 230. - III 135 - 160. - Biki 255 - 300. - Teleta 380 - 480. -

MESNI IZDELKI

V Trstu za kg na drobno: slanina prekajena lir 730. -; slanina osoljena lir 650. -; mast 550. -; gnjat »Praga« lir 1100. -; gnjat »Stanjela« lir 1250. -; salama furlanska lir 1100. -; salama ogrska lir 1500. -; mortadela I. lir 880. - II. lir 680. - III. lir 480. -

RAZNA ŽIVILA V TRSTU

Kondenzirano mleko »Soresina« lir 223. - za kg. Maslo 1360 - 1490. - Marmelada iz inozemstva lir 330. -; fižol »mandola« lir 125 - 150. -; Bela pšenična moka lir 200 - 220. -

KRMA

Kljub nezadostni proizvodnji so se cene krmil na koncu novembra in v začetku decembra za nekaj točk znižale. V najnovijem času pa se opaža zopet tendenca za naraščanjem cen, ki bo verjetno prila posebno do izraza šele na koncu februarja ali v začetku marca.

Mila: krmna pesa za kg lir 7500 - 8500. -; Seno za kg lir 32 - 34. -; otava lir 33 - 34. -; lucerna 26 - 28. -; slama lir 12 - 14. -

Piacenza: seno lir 24 - 27. -; lucerna 22. -; slama 13. -

TEKOCA GORIVA

Uradne cene: bencin lir 108. - za l, gazol lir 68. -, petrolej lir 66. - Cene na prostem trgu: bencin lir 125 - 175. - gazol 85 - 90. - petrolej lir 95 - 100. -

CENE ZA KOŽE DIVJACINE

V JUGOSLAVIJI

Z 11. dec. 1947 so stopile v veljavo naslednje odkupne cene za kože divjaciine v Sloveniji:

Kuna zlatica in belica din 1600. -; veverica 30. -; jazbec 200. -; vidra 1000. -; domači zajec 16. -; divj zajec 24. -; lisica gorska 32. -; lisica kratka 280. -; lisica poljska 220. -; divja mačka 100. -; polh 10. -; hermelin 34. -; podlasica 10. -; ris 480. -; hrček 14. -; krt 6. -; domača navadna mačka 40. -; domača tigrasta mačka 40. -

Značilna je razmerna ciska cene na kožo domačega zajca, ki omogoča donosno zajčerejo.

INDEKS CEN GRADBENIH STROSKOV

Statistični center za gradnje v Firenci je sestavil naslednji indeks cen, ki se nanašajo na gradnje trnadstropnih stavb (1930 kub m) s šestimi stanovanji, treh sob in ekonomičnega tipa.

mesec	1938	100
januar	1946	2743
julij	1946	2716
januar	1947	3846
julij	1947	5540
november	1947	6441
december	1947	6380

Stroški za gradnjo opisanih stavb so znašali leta 1938. 111.000 lir januarja 1946 4.255.000. - lir, januarja 1947 5.967.000. - lir, decembra 1947 9.897.000. - lir.

KONSORCIJ KRČMARJEV IN GOSTILNIČARJEV

UL. ANTONIO CACCIA, 3

MILOVNIK ANDREJ

JESTVINE

Tel. 35-67 Ul. Udine 2

CITRUS

Vsakovrstno sadje

Tel. 44-67 Ul. Torrebianca 25

OREL JOSIP

JESTVINE

Tel. 38-69 Ul. Geppa 8

HROVAT VLADO

JESTVINE

Tel. 47-31 Ul. Cologna 19

adriaimpex

družba z o. z.

UVOZ - IZVOZ

Trst, ul. Valdirivo 11 Tel. 87-70 - 29-135

L. PANGOS

D.z.o.z.

Trgovina lesa in mizarskih potrebščin. - TRST, ul. Gatteri St. 34 - Telef. 93-682

UDOVIČ PETER

Vrvarski izdelki na debelo

Tel. 38-28 Ul. Milano 29

Ljudska založba

d. z. o. z.

Ul. Commerciale 34 - Tel. 73-65

Kmetijska nabavna in prodajna zadruga z. o. z. v Trstu

Uradi in skladišče: ulica Ugo Foscolo 1 - Tel. 94-386

Prodajalne: ulica S. Mercadante 4 - Tel. 88-19

ZADRUGA PRODAJALCEV KURIVA TRST

Uradi: Ul. Mazzini 6 - Centralno skladišče Via delle Milizie

FRANJO RUPENA & Ci

d. z. o. z.

TRST - VIA UDINE 15 - TEL. 86-48

Uvoz - Izvoz

ŠMUC ROMAN

JESTVINE

Tel. 56-73 Ul. Battisti 13

RAVBAR IVAN

JESTVINE

Tel. 903-73 Ul. Istria 68

BIDOVEC RUDOLF

Jestvine

Tel. 77-00 Ul. Genova 19

CESAR JOSIP

JESTVINE

Tel. 93-991 Ul. Molino a V. 120

VATOVEC JAKOB

JESTVINE, NA DEBELO

Tel. 35-87 Ul. Torrebianca 19

MEDEN GIZELA

Jestvine

Ul. Lamarmora 18

BRATA VISINI

Jestvine

Tel. 30-94 Ul. Roma 15

VOJK KAREL

JESTVINE

Tel. 60-02 Ul. Giulia 6

Tel. 80-152 Ul. Giulia 27

„Trans - Trst“

D. Z. O. Z.

Gradnje, veletrgovina z lesom in stavbenim materialom

Trst - Via Valdirivo 31 - Tel. 8827

RADENCI NAMIZNA VODA

TRST - UL. TORREBIANCA 27 TEL. 32-06

UVOZ «TEHNA» IZVOZ TRST

Ul. Fabio Filzi, 17 - telefon 5907 - telegrami: Technalun

Zadruga trgovcev z živili

na Tržaškem ozemlju

ul. Torrebianca 27 z. z. o. z. - Telefon 32-06

Avtopodjetje S.T.A.R.

Družba z o. z.

TRST-ROJAN - Ulica Moreri 7, tel. 71-09

Prevoz blaga s hitrimi prevoznimi sredstvi

UIVOD D.D.

UVOZNI

IZVOZNI

zavod

TRST - ULICA CICERONE 8

Tel. 80-00, 56-38, 29-306

Odgovorni urednik dr. Mirko Koršič
GOSPODARSTVO izhaja dvakrat mesečno. Uredništvo in uprava: TRST, ul. Ruggero Manca št. 29. Telefon 27847 (uredništvo), 27947 (uprava). - Cena: Posamezna številka lir 15. - Naročnina: polletna L. 180. - letna L. 350. - Čekovni račun »Ljudska založba«, TRST, št. 11516. - Cene oglasov: za vsak ním višine v širini stolpca, Lir 40. -